



בא (444)

שיתייראו ויתביישו מישראל ולא יזיקו להם וממילא אין לישראל לירא משום נברא. "מקח טוב" בשם קדושת לוי

וְאֶכְלֶתֶם אֹתוֹ בְּחִפְזוֹן פֶּסַח הוּא לֵה' (יב.יא)
נאמר בשיר השירים (ב, ח): "קול דודי הנה זה בא, מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות". צורת יציאת מצרים היתה במרוצה ובחפזון. ענין המצה בחג הפסח נועד להזכיר זאת לדורות. החפזון שמוצאים בשכינה הקדושה, עניינו שהקב"ה מריץ את העולם לקראת תכליתו ומטרתו. במצרים היה החפזון לקראת הגאולה מעבדות מצרים, ובכל ימות העולם מוליך הקב"ה את הבריאה לקראת משיח צדקנו. כל התנועה של השמש והירח, כל מרוצת החיים של בני האדם, הכל נועד כדי לקדם את היום של תכלית הבריאה. כך צריכה להיות ההרגשה של בן-תורה. בכל שעה משעות היום, בכל יום ויום, מוטל עליו התפקיד להוביל את הבריאה לתכליתה, את כלל ישראל לגאולתו. חובתו לנצל כל רגע וכל מצב בכדי לקדם את המטרה והתכלית, ע"י שאיפה לעליה רוחנית בתורה ותפילה בכל עת ובכל שעה.
רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

וּפֶסַח ה' עַל הַפֶּתַח (יב.כג)
לעולם אין מושיעים לו לאדם מן השמים אלא אם יש בו התחלה של תשובה, כפי שאמרו חז"ל: פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם. הפתח אפילו קטן ביותר, חייב להיפתח תחילה מצד האדם. ברם כאן במצרים היו בני ישראל שקועים בטומאת הגלות ולא היתה כל התעוררות מצדם ולא נפתח כל פתח, ואף על פי כן חמל עליהם השם יתברך והוא פתח בפניהם תחילה את פתח הגאולה, מבלי להתחשב בכך שהם לא פתחו אפילו פתח כחודו של מחט. וזה שאמר הפסוק: **"וּפֶסַח ה' עַל הַפֶּתַח"**, פסח ה' על אותו פתח שהיו בני ישראל צריכים לפתוח תחילה והוא הקדים לפתוח להם את פתח הגאולה.
ספר "מענינה של תורה"

וְעָבַר ה' לַנִּגָּף אֶת מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַמִּשְׁקוֹף וְעָל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וּפֶסַח ה' עַל הַפֶּתַח וְלֹא יָתֵן הַמִּשְׁשָׁחִית לָבֹא אֶל בְּתִיכֶם לַנִּגָּף (יב.כג)

אומר רבינו בחיי: אין הדם מונע את הנגף, ולא מי שנמנע מנתינת הדם הביא על עצמו את הנגף. אלא, לימד אותנו הכתוב כאן, כי מי שמאמין בה' באמונה שלימה, ותלה בו בטחונו באופן מוחלט, ולא חשש מאימת פרעה וגזרותיו, אלא שחט לעיני מצרים את השם שהיה האליל שלהם, ונתן מדמו על המזוזות ועל

לַפְּנֵי לֹא הָיָה כֵּן אַרְבָּה פָּמָהוּ וְאַתְרֵיוּ לֹא יָהִיָּה כֵּן (י.יד)
ידועה הסתירה, שמצד אחד נאמר כאן על מכת הארבה **"וְאַתְרֵיוּ לֹא יָהִיָּה כֵּן"**, דהיינו, לעולם לא תהיה יותר מכת ארבה גדולה וחזקה כפי שהייתה במצרים, ואילו במכת הארבה שהייתה בימי יואל, נאמר בנביא **"כְּמוֹהוּ לֹא נִהְיָה מִן הָעוֹלָם"**, כלומר, מכת הארבה של ימי יואל היא חזקה כל כך שמעולם לא הייתה כמוה, לרבות ארבה מצרים. ואם כן סתירה בין הפסוקים. רש"י כאן מיישב, שהארבה במכת מצרים הייתה של מין אחד, ואצל יואל הייתה מכמה מינים, ולכן אין סתירה: מה שנאמר כאן ש**"וְאַתְרֵיוּ לֹא יָהִיָּה כֵּן"** מתייחס לארבה של מין אחד שלעולם לא יבוא בכמות כזו; ומה שנאמר בימי יואל, מתייחס לארבה של כמה מינים שכמות כוללת כזו כפי שהייתה מכל המינים המצטברים במכת הארבה שבימי יואל, לא הייתה עוד.

לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו (י.כג)
אמר הרה"ק החידושי הרי"ם: **"לֹא רָאוּ"**: הכוונה לא קבלו, לא הסכימו, מלשון: **"רואה אני דברי אדם"** (כתובות קח:). כאשר ח"ו איש אינו רואה את אחיו או רעהו, ואינו מתייחס אליו, כשכל אחד חושב רק על עצמו ועומד על דעתו מבלי לשמוע את דברי השני, זהו החושך הגדול ביותר שיכול להיות. וכשאנשים נמצאים במצב כזה, אז ממילא נהיה: **"וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו"**, האדם אינו יכול ולקום ולהתרומם מהמקום האפל שבו הוא שרוי.

וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחְרֹץ קָלֶב לְשָׁנוּ (י.ז)
צריך ביאור למה נקט דוקא קלב ולא חיה אחרת. ונראה דהנה כתיב בפרשת בראשית **"ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ"**. וביאור הענין הוא דבזמן שישראל עושין רצונו של מקום כל הברואים מתפרנסין ע"י ישראל וכאמרם ז"ל (תענית י). כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, ולכן מתייראין כל החיות מהן, וכדאיתא בירושלמי **"מאן דאכיל לאו דיליה בהית לאסתכולי באנפי מאריה"**, שהאוכל משל חבירו מתבייש מפניו. ולפי זה כל מי שהוא מקבל יותר, הוא מתיירא ביותר מבני ישראל. והנה איתא בשבת (דף קנה:) שהכלב אוכל מעט כי אכילתו שווה בתוך מעיו ג' ימים. ונמצא שהכלב הוא הפחות שבמקבלי מזונות מבני ישראל מכיון שמזונותיו מועטין מכל. וזה שהבטיח השי"ת, ולכל בני ישראל לא יחרץ קלב לשונו, שאפילו הכלב שהוא הפחות שבמקבלי מזונות לא יחרץ לשונו נגד בני ישראל, ומכל שכן שאר הנבראים המקבלים יותר, בודאי

ממצרים פלי כסף וכלי זהב, מעשי החסד הביאו להשפעה של נתינה

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

הלכה: החייבים בהדלקה נרות בשבת

הדלקת נר בשבת היא מצוה מדברי סופרים, ואינה רשות שאם ירצה ידליק ואם ירצה לא ידליק, אלא היא חובה על כל בית בישראל. ובין האנשים ובין הנשים חייבים להיות בבתיהם נר דלוק בשבת, אלא שהנשים מצוות על זה יותר מן האנשים. מפני שהן עקרות הבית ועוסקות בצרכי הבית. טוב שהאיש יעסוק בתיקון הנרות של שבת, שיניח הנרות בפמוט, וכדומה. ויש נוהגים שהבעל מדליק את הנר בלי ברכה, ומכבה מיד, כדי להכינו שידלק היטב. **ספר "ילקוט יוסף הלכות שבת"**

פתגם: המאמין רואה את האור גם מתוך החושך.

פתגם חסידי

חקירה: כל מה שתחת יד אדם שלו

מועילה בפני עצמה לזכות את המחזיק, או שהיא עושה דין מוחזק והוא מזכה את המחזיק (קובץ שעורים ח"ב ט,ג: בפני עצמה. הגר"ט קסו) **ספר קובץ יסודות וחקירות**

סיפור: תשעה קבין ומחצה: גדול מגדולי ישראל היה אומר: מימרא שגורה היא מפי הבריות: נשים יש להם תשעה קבים של שיחה (גמרא קידושין). אולם, טעות היא בידם, שכן למעשה יש להן לנשים תשעה קבין ומחצה, כי הרי אמרו חז"ל: עשרה קבין שיחה ירדו לעולם, תשעה נטלו נשים ואחד כל העולם כולו. ואם אותו קב נתחלק שוה בשוה בין כל העולם, הרי גם הנשים קיבלו חלקם בקב זה, נמצא שיש להן תשעה קבים משלהן ומחצית משל העולם כולו. **ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קיח)**

שבת שלום

יצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סיון אויזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. **זיווג הגון:** שרה זסון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. אליזה בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייח כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעידו בן פורטונה מסעודה, קרול מול אדסה בת גבי ורגונה, אברהם בן אסתר, יהודה יוסף בן רחל.

המשקוף, ראוי היה לכך שהקב"ה יגן עליו מפני הנגף והמשחית. וזהו שאומר **הרמב"ם ב"מורה נבוכים"**, שנגלה לו סוד, שאם יש לאדם בטחון גדול בה', יש לו על ידי כך התקשרות ודבקות בהשם, ואם הוא דבק בה', שום מזיק לא יכול להתקרב אליו. ואפילו הרשע, אם שם מבטחו בה', הוא מוגן, וכך אמרו חז"ל (ילקוט שמוני), על הפסוק **"רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו"** (תהלים לב, י), שאפילו רשע הבוטח בה', הקב"ה מקבל אותו ומגן עליו. **ספר "ומתוך האור"**

וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מָה הָעֶבְרָה הַזֹּאת לָכֶם. וְאָמַרְתֶּם זִכַּח פֶּסַח הוּא לָהּ... וַיִּקֶּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ (יב. כו. כז)

"וַיִּקֶּד הָעָם", על בשורת הבנים (רש"י). על איזו 'בשורה' צריכים היו בני ישראל להודות בקידה והשתחוויה, והרי שאלה בסגנון **'מה העבודה הזאת לכם'** היא שאלת הבן הרשע, כמבואר בהגדה של פסח? אמר על כך **הגאון רבי שלמה היימן:** כל עוד התורה חיה וקיימת, וכל עוד מתעסקים בה, אף אם יש בנים שיצאו לתרבות רעה, אולם כל זמן שהם טורחים לשאול עליה שאלות, גם אם אפיקורסיות, הרי זו בשורה טובה, כי אוי לנו אם התורה כבר לא תעניין אותם, ואף להקשות עליה לא ימצאו פנאי וענין. זו הבשורה הטובה: שאף בזמנים רעים של הידרדרות הדור הצעיר, לא תשתכח התורה מישראל, אלא גם פורקי העול יעסקו בה ויטרחו להתקיף אותה, ודוקא מתוך כך ישובו בסופו של דבר לכור מחצבתם. ועוד בשורה טובה טמונה בכך: שיהיה לאותם בנים את מי לשאול, כי אם האבות לא יעסקו בתורה, הרי לא יהיה לבנים את מי לשאול, ומכיוון שהתבשרו שהבנים ישאלו, הרי בכך התבשרו שאבותיהם של אותם בנים יעסקו בתורה. **ספר "ושלל לא יחסר"**

וכני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים פלי כסף וכלי זהב וישמלת (יב. לה)

פירש רש"י: כדבר משה, שאמר להם במצרים, וישאלו איש מאת רעהו (שמות יא, ב). ולכאורה, מה הוא מחדש בדברים אלו? הרי זה מה שכתוב, מה בא רש"י להוסיף בפירושו? אומר **הגאון מוילנא**, פלאי פלאים ממש. משה רבינו אומר לכלל ישראל בשם הקב"ה שישאלו **"איש מאת רעהו"** כלי כסף וכלי זהב, הלזאת יקרא **"רעהו"**? המצרי הזה הוא חבר של הישראלי? אלא, אומר הגאון, מה שנאמר **"דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף..."** אין הכוונה שאת הכלים ישאל היהודי מהמצרי אלא מחברו היהודי! **"רעהו"** אכן הכוונה ליהודי ולא למצרי! שכן, אם רוצים היהודים שהגוי ישאל להם את כליו, קודם כל לעשות חסד אחד עם השני. מעשי החסד הללו יביאו שפע של חסד לעולם וכך גם המצרי ישאל. ואכן **"כני ישראל עשו כדבר משה"**, שאמר להם במצרים **"וישאלו איש מאת רעהו"** מהחבר היהודי, וזה הביא **"וישאלו"**

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollet-aixlesbains.fr